

\*\*\*\*\*

## ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЖУРНАЛІСТИКИ

\*\*\*\*\*

УДК 654.1:81'243(477):32.019.51(100)

О. В. Джолос

### РОЗВИТОК ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФУНКЦІЙ ІНОМОВЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*У статті проаналізовано, систематизовано та введено в науковий обіг нові дані щодо функціональних особливостей іномовлення. На основі даних про діяльність найбільших світових іномовних корпорацій виділено головні функції діяльності іномовлення. Здобуті під час дослідження результати доповнюють уже відомі факти щодо специфіки функціонування іномовних корпорацій. Виокремлення основних функцій іномовлення допоможе вдосконалити чинну систему державного іномовлення України.*

**Ключові слова:** іномовлення, мультимедійна платформа, пропаганда, контрпропаганда, іномовна корпорація, національні інтереси, функція.

#### І. Вступ

Іномовлення залежне від світової геополітичної ситуації, що безпосередньо впливає з його функціональної специфіки. Адже виникнення перших іномовних інституцій було зумовлено конфронтацією політичних режимів, напруженою військовою ситуацією, міжнародним економічним протистоянням. Розвиток іномовлення і його функцій завжди залежав від необхідності інформаційного впливу однієї країни на іншу та від його ефективності. Сьогодні ситуація у світі не менш напружена, ніж тоді, коли в ефірі вперше пролунали позивні міжнародних радіомовних служб. Україна опинилася на вістрі світової інформаційної та світоглядної боротьби. Тому дослідження, присвячені теорії та практиці іномовлення, природі й трансформації його функцій, актуальні та відповідають суспільній потребі в ефективності діяльності медіа.

Одним з головних завдань іномовних компаній є інформування іноземних аудиторій про політичне, культурне та економічне життя власних країн, роз'яснення позицій з важливих внутрішніх і зовнішніх питань. Водночас невід'ємним обов'язком іномовних компаній є захист національних інтересів та підтримка позитивного іміджу держави у світі.

Враховуючи факт зовнішньої інформаційної агресії стосовно України, вплив російської пропаганди на формування громадської думки в інших країнах через відкриття телевізійних підрозділів за кордоном (наприклад, телеканалу Russia Today [8]), відзначимо нагальну потребу інформувати населення закордонних держав про реальну ситуацію в Україні. Тож з метою захисту національних інтересів, мінімізації пропагандистської діяльності іноземних мовників, викриття дезінформації, а також для подання правдивої інформації та формування позитивного іміджу України у світі Верховна Рада ухвалила Закон України «Про систему іномовлення України» від 08.12.2015. № 856-VIII [4]. Потужна система іномовлення має забезпечити повну інформаційну картину про події в Україні для іноземців та українців, які проживають за межами держави.

Попри те, що українське іномовлення має майже 70-річну історію, від створення «Радіо Київ» до Мультимедійної платформи іномовлення України, сучасне українське іномовлення потребує подальшого розвитку й удосконалення.

Отже, щоб покращити діяльність українського іномовлення, необхідно дослідити функціональні особливості, формування та подавання контенту у всесвітньо відомих іномовних корпораціях.

Теоретичну основу дослідження становлять праці українських (О. Гояна, О. Гресько, В. Конаха, В. Лизанчука, Г. Почепцова, І. Хоменка) і зарубіжних науковців (Дж. Вуда, Г. Лассвела, Д. Марголін, Дж. Мартіна, М. Прайса, С. Хаас).

Для моніторингу емпіричної бази використано матеріали онлайн-версії таких засобів іномовлення: BBC ([www.bbc.com](http://www.bbc.com)), Deutsche Welle ([www.dw.com](http://www.dw.com)), Radio Free Europe ([www.rferl.org](http://www.rferl.org)),

Russia Today (www.rt.com), Voice of America (www.voanews.com), Al Jazeera (www.aljazeera.com), UATV (www.uatv.ua). Також проаналізовано програмні документи вищезгаданих ресурсів.

## II. Постановка завдання та методи

Мета дослідження полягає в аналізі, систематизації та узагальненні базових медійних функцій іноземних мовників з метою вдосконалення діяльності української національної іномовної компанії. Для досягнення мети та виконання завдання щодо визначення основних функцій сучасного іномовлення в контексті світового інформаційного простору та узагальнення результатів застосовувано бібліографічний, компаративний (порівняльний), системний, моніторинговий методи, а також контент-аналіз. Основним методом дослідження джерельної бази обрано бібліографічний, який передбачає вивчення друкованих об'єктів, а також їх аналіз. Для роботи з емпіричною базою, тобто контентом найбільших іномовників, обрано моніторинговий метод, як один із найефективніших для дослідження контенту та процесів комунікації у суспільстві; системний метод для того, щоб розглянути іномовлення як цілісну систему та іномовники і їхній контент як складники цієї системи; компаративний – для порівняння статей, новин, аудіо- та відеоматеріалів, а також для різних іномовників і їхніх функцій між собою. Також застосовано контент-аналіз провідних іномовників як найбільш ефективний якісно-кількісний метод вивчення документів, аудіо- та відеоматеріалів.

## III. Результати

Мовлення на зарубіжні країни, або іномовлення, – це поширення інформації за межі тієї країни, з якої ведеться мовлення на закордонну аудиторію, тобто воно більше спрямовано на зарубіжну аудиторію, ніж на вітчизняну. Закон України «Про систему іномовлення України» подає таке визначення: «державне іномовлення України – мовлення, спрямоване на інформування про події в Україні, що здійснюється у формі інформаційних повідомлень, новин, програм (передач) з використанням технічних засобів телерадіокомунікацій, а також інші форми діяльності, передбачені цим Законом» [4].

Американські дослідники М. Прайс, С. Хаас і Д. Марголін у спільній праці «Нові технології і міжнародне іномовлення: роздуми про адаптацію і трансформації» дають своє визначення: «іномовлення стало витонченим терміном для складного поєднання новин, спонсорованих державою, інформації та розваг, спрямованих на аудиторію за межами кордонів держави, що їх спонсорує. Це великою мірою означало використання електронних медіа одним суспільством, щоб формувати думку людей» [12].

Кандидат політичних наук В. Конач у своїй статті «Еволюція іномовлення в іноземних державах: досвід для України» звертає увагу на значення іномовлення у становленні країни як в інформаційному просторі, так і на геополітичній карті світу. Автор виділяє такі основні функції іномовлення, як просвітницька, пропагандистська й захисна: «Іномовні служби залишаються важливим інструментом не тільки в наданні допомоги іноземній аудиторії у знайомстві з власною країною та її народом, сприянні розповсюдженню ідеологічних, культурних та інших цінностей мовника у світі та підтримки культурного, мовного та інших взаємозв'язків зі співвітчизниками закордоном, а й у просуванні й захисті національних інтересів за кордоном, формуванні та підтриманні позитивного іміджу власної держави у світі». [5, с. 15–16].

Ключовим інструментом міжнародних медіакомунікацій України є державний телеканал іномовлення UATV, що має на меті надавати іноземній аудиторії актуальну, повну інформацію про події в Україні, формувати й підтримувати позитивний імідж України у світі. Слогани каналу UATV: «Завжди поруч!», «Відкрий для себе Україну!», «Будь з Україною!», «Живи Україною!» [9].

На сьогодні UATV мовить п'ятьма мовами (українською, англійською, російською, арабською, кримськотатарською) каналами супутникового мовлення, через кабельних операторів у Азербайджан, Болгарію, Грузію, Ізраїль, Канаду, США, Німеччину, Латвію, Молдову та Польщу, а також у мережі Інтернет.

Окрім інформаційних випусків, канал має різноманітний контент, цикл програм про історію та культуру України: «Древо», «Pro et Contra», «Пишемо історію», «Бери вище»; про подорожі «Незвідана Україна», «Міста і містечка»; про мистецтво «Про ART», «Майстер справи» тощо.

Своєю місією телеканал зазначає:

- захист національних інтересів України за кордоном;
- формування та підтримання позитивного іміджу України [9].

Більшість праць українських і зарубіжних науковців присвячена правовим та історичним аспектам розвитку українського й усього світового іномовлення. Вчені акцентують увагу на важливості іномовлення в розвитку і становленні країни на політичній карті світу.

Водночас недостатньо розвідок, які безпосередньо стосуються функцій іномовлення. Але для того, щоб система іномовлення працювала ефективно та злагоджено, необхідно розуміти всі її інструменти та функціонал. Отже, щоб зрозуміти повний потенціал системи іномовлення, не лише української, необхідно визначити її основні функції.

Українська дослідниця А. Кострубіцька у своїй праці «Особливості державного регулювання діяльності засобів масової комунікації у Європейському Союзі» [6] цитує І. Вікулова, який вивчає

іномовлення як інструмент «дипломатії впливу» або «м'якої сили» Франції на початку XXI ст. і дає визначення основних функцій іномовлення:

- просування позитивного іміджу держави за кордон;
- захист власних інтересів, як культурних, так і мовних;
- підтримка національного престижу, сприяння туризму;
- боротьба з негативною інформацією, що створюється навмисно іншими державами, або ж повстанцями, сепаратистами, революціонерами.

Кандидат філологічних наук та доцент кафедри телебачення і радіомовлення Інституту журналістики КНУ О. Гресько, виокремлює такі функції:

- визначати порядок денний громадського та урядового обговорення;
- покращувати політичну культуру й толерантність суспільства;
- виступати посередником між неурядовими організаціями та державними структурами;
- оперативно інформувати;
- розв'язувати зовнішньополітичні проблеми;
- сигналізувати щодо зовнішньополітичних дій урядів;
- формувати і підтримувати імідж країни тощо [3].

Оскільки іномовлення – досить специфічна форма масової комунікації, то науково обґрунтованою є думка, що доречно виділити п'ять основних функцій іномовлення: захисту національних інтересів, пропагандистську, контрпропагандистську, просвітницько-педагогічну, комунікаційну.

#### **Функція захисту національних інтересів**

Ця функція стала ледь не основною причиною створення іномовлення в усьому світі. Враховуючи те, що більшість іномовників фінансується повністю або частково з державних коштів та діє під егідою держави, незалежно від державної чи приватної форми власності, захист національних інтересів можна назвати однією з найважливіших функцій іномовлення.

Відтоді як представники влади провідних країн усвідомили можливість впливу на інші країни практично без обмежень за допомогою радіохвиль, світова мережа іномовлення почала поступово розширюватися. Причому захист національних інтересів відбувається як за допомогою пропаганди, так і у відповідь на неї – контрпропаганди. І досі обидві функції стають причинами відкриття іномовних корпорацій. Доречно припустити, що український канал іномовлення UATV у 2015 р. було відкрито з метою протистояння кремлівській пропаганді, зокрема потужному російському каналу іномовлення Russia Today (Росія сьогодні).

Не можна недооцінювати значення іномовлення в інформаційному просторі, адже саме воно є потужним засобом у використанні концепції так званої «м'якої сили» або «дипломатії впливу» – досягненні мети не мілітаристичними засобами, а психологічними, інформаційними, зокрема з використанням ЗМК. Тому не менш важливими є пропагандистська та контрпропагандистська функції іномовлення.

#### **Пропагандистська функція**

Початок розвитку іномовлення не характеризувався пропагандистським напрямом діяльності, скоріше воно було спрямоване на інформування, підтримку позитивного іміджу країни за кордоном та зв'язку між діаспорою та країною. Проте згодом пропагандистська функція посіла провідне місце в діяльності іномовлення.

З мовленням на СРСР західні країни спізналися майже на 20 років, якщо «Московське радіо» мовило англійською та німецькою мовами вже у 1929 р., то перші програми BBC російською вишли в ефір лише у 1946 р.

Але незважаючи на це, так звані «ворожі» голоси швидко стали важливим джерелом інформації для радянських слухачів. Через відносну об'єктивність та ексклюзивність новин з радянських радіостанцій неможливо було почути BBC, Voice of America Deutsche Welle, Радіо Свобода. швидко стали популярними в СРСР, а тому і почали глушитися владою.

Ось що пише радянський та російський історик, журналіст, дипломат проф. Г. Вачнадзе: «Імперіалістичне радіомовлення мовами народів СРСР – найширший канал проникнення в наше середовище буржуазної ідеології і здійснення спроб ідеологічного впливу. За останні роки радіопробанди на соціалістичні країни, яку ведуть буржуазні держави, різко зросла. Обсяг радіопередач з капіталістичних країн лише на СРСР досяг 200 годин на добу. «Радіомовлення на закордон є одним з ключових елементів американської зовнішньої політики», – підкреслювалося в офіційній доповіді президента США Дж. Картера конгресу. А головним об'єктом цього мовлення, як випливає з тієї ж доповіді, був і залишається Радянський Союз» [1, с. 3].

Одним із найяскравіших прикладів пропаганди називають пропаганду Геббельса. Під його керівництвом почало діяти Імперське міністерство народної просвіти і пропаганди, яке найбільш активно функціонувало під час Другої світової війни. Особливі надії у німецькій пропаганді Й. Геббельс покладав на радіомовлення, яке теж підпорядковувалося Імперському міністерству народної просвіти і пропаганди.

У роки «холодної війни» пропаганда західних цінностей, інформування країн комуністичного режиму про події не лише у світі, а й безпосередньо в Радянському Союзі з метою повалення

тоталітарного комуністичного режиму були основними цілями таких іномовників, як Voice of America, Deutsche Welle, Радіо Свобода.

Сучасними прикладами пропаганди в діяльності іномовних корпорацій є контент англомовної версії Russia Today: телепрограма «The Truthseeker» (укр. «Шукач істини») стала джерелом пропагандистської дезінформації. У 2013 р. в ефір вийшов випуск «The Truthseeker», у якому RT звинувачує BBC у фейкових сюжетах про війну в Сирії і в тому, що журналісти BBC «імітували хімічну атаку» з боку урядових військ для свого репортажу, а інтерв'ю очевидця нібито було піддано цифровій обробці. Ця програма обурила колектив BBC, і він подав скаргу до британського медіарегулятора Ofcom за пропагандистський наклепницький сюжет. У вересні 2015 р. Ofcom виніс рішення у справі корпорації BBC, що сюжет RT «істотно вводить в оману» і висловив претензії стосовно того, що телеканал не звернувся до BBC за коментарем, аби дати можливість висловити свою позицію до виходу наклепницького епізоду в ефір [2]. Логічно припустити, що в такому випадку RT вдався до брехливої пропаганди через те, що сюжет BBC йшов урозріз з офіційною версією Кремля, що в Ідлибі (Сирія) не використовувалася заборонена хімічна зброя. А далі були сфальсифіковані сюжети про Україну: прихід до влади нацистського режиму, розп'яття російськомовного хлопчика тощо. І все у тій же програмі «The Truthseeker». В цьому випадку журналісти RT апелюють до людського страху як до одного з найефективніших збудників реакції на інформацію.

Панарабський канал Al Jazeera також неодноразово звинувачували у пропаганді, зокрема у цілеспрямованому руйнуванні іміджу Єгипту в регіоні та у світі, підтримці «Братів-мусульман» і озброєному повстанні у Лівії. Одним з найбільш скандальних випусків була програма, в якій ліванського терориста Саміра Кунтара, який був затриманий в Ізраїлі за вбивство кількох людей під час витіснення Палестинського визвольного фронту з Лівану в Ізраїль, вітали з днем народження та називали «панарабським героєм». Це викликало значний резонанс у світових ЗМК, оскільки Кунтар був членом Хізбалли – ліванської парамілітаристичної ісламістської організації, яка була визнана терористичною організацією урядами Ізраїлю, США, Канади, Бахреїну, а також Європейським Союзом, Великою Британією, Австралією та Нідерландами. У відповідь на це прес-служба уряду Ізраїлю оголосила про бойкот каналу, який мав включати загальну відмову ізраїльських посадовців від інтерв'ю Al Jazeera і заборону їхнім кореспондентам приходити до державних установ у Єрусалимі. Через кілька днів генеральний директор Al Jazeera Вада Ханфар видав офіційний лист, в якому він визнав, що програма порушила Етичний кодекс Al Jazeera і що він наказав вжити заходів, аби такий інцидент не повторився [10].

Науково обґрунтованою буде думка, що велику роль у пропаганді відіграє й цензура, адже приховування фактів та доступу до об'єктивної інформації робить локальну пропаганду більш ефективною, позбавляючи громадян спочатку можливості перевіряти інформацію, потім бажання це робити, а ще пізніше і зовсім позбавляє більшість громадян критичного мислення.

#### **Контрпропагандистська функція**

Вплив іномовлення на політичні настрої в країні завжди оцінювали дуже високо, і тому владні кола різних країн з обережністю ставляться до закордонних мовників. У СРСР іномовників називали «ворожими голосами» і всіма засобами обмежували доступ до них радянських слухачів. Проте заборона доступу до вільної інформації має місце й сьогодні.

Проте цензура та перешкоджання доступу до інформації є неефективним методом, адже рано чи пізно люди знаходять методи боротьби: різноманітні антени, встановлення VPN тощо. Тож для боротьби з пропагандою створюють нових іномовників, контрпропагандистська функція яких набагато потужніша, ніж цензура.

З початком військових дій на Донбасі та анексії Криму було зрозуміло, що потрібно протистояти інформаційній війні, потужним гравцем якої, зокрема, є російський іномовник Russia Today (RT). Так, у жовтні 2015 р. з'явився український іномовний телеканал UATV. На сьогодні він мовить п'ятьма мовами (українською, англійською, російською, арабською, кримськотатарською) каналами супутникового мовлення, через кабельних операторів у Азербайджан, Болгарію, Грузію, Ізраїль, Канаду, США, Німеччину, Латвію, Молдову та Польщу, а також у мережі Інтернет.

Контрпропагандистську функцію каналу можна розпізнати і за характером контенту. Наприклад, трансляція візиту Федерального канцлера Німеччини А. Меркель до України супроводжується невеликою заміткою під назвою: «Російські санкції свідчать про те, що Кремль не збирається зменшувати напругу, – Петро Порошенко» [7]. І відразу ж у ліді автор замітки вирізає і подає одну з найгостріших фраз з доповіді президента: «За словами Президента, РФ замість брязкання зброєю треба забратися із України». Ось повна фраза, де П. Порошенко коментує санкційний лист Кремля: «Для українців перебування в цьому листі сприймається, як державна нагорода, і ображаються ті, хто не потрапив у цей список. Але якщо серйозно, то замість того, щоб брязкати зброєю на фронті, Росії треба зробити дуже просту річ – піти геть із України, забрати свої війська, забрати свою зброю і відновити територіальну цілісність України. Тоді буде і мир, і не треба буде запроваджувати жодні санкції». Зауважимо, що інформація в ліді не є викривленою, але те, що виділена саме ця фраза, має певний символічний зміст. Знов підкреслюється агресія Росії на Донбасі.

**Просвітницько-педагогічна функція**

Історія іномовлення безпосередньо пов'язана з мистецьким контентом. Під час створення нових іномовників було б легковажним не звернути на це уваги. У Радянському Союзі добре розуміли так звану «силу мистецтва» і тому забороняли творчість митців, роботи яких ішли урозріз з ідеологією комунізму.

Читання заборонених у Радянському Союзі книг було невід'ємним складником російськомовного мовлення Deutsche Welle. В ефір виходили спогади нобелівського лауреата Андрія Сахарова, «Собаче серце» Михайла Булгакова, «Доктор Живаго» Бориса Пастернака, «Архіпелаг ГУЛАГ» Олександра Солженіцина і багато інших творів авторів, заборонених у СРСР.

Також майже всі сучасні іномовники пропонують вивчення тих мов, з країн яких мовлять. Наприклад, на сайті BBC є багато матеріалів для вивчення англійської [11]. Для вивчення цих мов у спеціальному розділі «Learning English» розміщені текстові матеріали, відео, аудіоподкасти, уроки для дітей і дорослих.

Німецький іномовник Deutsche Welle пропонує навчання з медіаграмотності: навчити відрізняти фейкові новини від справжніх, виділяти достовірні джерела інформації та перевіряти їх – це новий етап у просвітницькій функції іномовлення.

**Комунікаційна функція**

Іномовлення, перш за все, спрямоване на те, щоб підтримувати постійну комунікацію між глядачами і мовником, між «країнами-реципієнтами» та «країною-мовником», між міжнародними бюро однієї корпорації, між різними іномовниками, між країною походження і її діаспорою.

Комунікація «мовник-глядач» в іномовленні є складнішою, ніж у внутрішньому мовленні, оскільки в неї додається проміжний ланцюг «мовник-країна-глядач». Тобто тепер канал мовить, не лише орієнтуючись на цільову аудиторію, а й враховуючи особливості відносин з країною, на яку ведеться мовлення, мету мовлення на цю країну, її менталітет та, зрештою, мовно-стилістичні особливості цієї країни. Якщо узагальнити, то можна сказати, що іномовлення несе в собі функцію комунікації між країнами, тобто це міжнародний обмін інформацією за допомогою ЗМК.

Найбільші іномовні корпорації мають досить розгалужену мережу міжнародних редакцій, бюро яких розміщені по всьому світу. Тож тримати правильно налагоджену систему комунікації необхідно для того, щоб своєчасно подавати важливу й актуальну інформацію. Наприклад, BBC за весь час існування мало 71 службу різними мовами, 26 з яких функціонують і досі. Або ж Міжнародне радіо Китаю веде мовлення 65 мовами світу. Наскільки потужна комунікація налагоджена на цих іномовниках, уявити не складно.

Крім того, між різними іномовниками теж існують комунікація та обмін інформацією, за умов довіри та партнерства між ними, часто на сайтах всесвітньо відомих іномовників можна побачити посилання на інші іномовні ресурси.

**IV. Висновки**

Функціональне різноманіття іномовлення зумовлене специфікою його діяльності, оскільки іномовлення значно більшою мірою залежить від динаміки світової геополітичної ситуації, ніж будь-який інший різновид соціальних комунікацій.

Функціональні особливості іномовлення зумовлені тим, з якими цілями та завданнями воно було створене, часто мовлення на зарубіжні країни використовують, як інструмент «м'якої сили» впливу на інші країни. Специфіка діяльності іномовлення формує такі завдання: створення та просування позитивного іміджу держави; захист власних політичних, культурних інтересів; сприяння туризму; боротьба з негативною інформацією, яка впливає на сприйняття подій у країні, як внутрішньою аудиторією, так і міжнародною; комунікація діаспори з батьківщиною, зміцнення культурного та емоційного зв'язку, вивчення мови й традицій; поширення ціннісних норм та орієнтирів, тощо.

Наша аргументація на користь запропонованої класифікації функцій іномовлення зумовлена особливостями специфіки діяльності іномовлення, історичним підґрунтям та контентом іномовників.

Отже, функція захисту національних інтересів була визначена за допомогою історичних джерел, документів, спогадів сучасників та контенту іномовників. Завдяки системному аналізу й компаративному методу виявлено ще дві функції: пропагандистську та контрпропагандистську. Наукове підтвердження останніх можна знайти, виходячи з історичних джерел, в яких досліджено становлення іномовлення. Просвітницько-педагогічна функція була встановлена завдяки фактологічним джерелам: посилання на сторінки офіційних сайтів іномовників, матеріали про культуру та традиції країни, з якої ведеться мовлення, дані про розповсюдження забороненої літератури, музики і дисидентські виступи. Комунікаційна функція іномовлення виявлена на основі бібліографічних та фактологічних даних.

Функціональність іномовлення не є статичною. Вона змінюється, оскільки змінюється медіапростір. Тому, визначаючи базові функції іномовлення, ми не заперечуємо можливості доповнення й уточнення наведених даних у процесі подальших досліджень.

**Список використаної літератури**

1. Вачнадзе Г. Антенны направлены на Восток. Формы и методы империалистической пропаганды на страны социализма. 2-е изд., доп. Москва: Политиздат, 1977. 240 с.
2. Би-би-си выиграла дело против российского канала RT. URL: [https://www.bbc.com/russian/uk/2015/09/150921\\_bbc\\_ofcom\\_rt\\_case\\_77/](https://www.bbc.com/russian/uk/2015/09/150921_bbc_ofcom_rt_case_77/) (дата обращения: 10.05.2019).
3. Греско О. В. Телерадіомовлення України в міжнародній комунікації: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. 304 с.
4. Закон України «Про систему іномовлення України» від 08.12.2015 № 856-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-viii/> (дата звернення: 10.05.2019).
5. Конах В. К. Еволюція іномовлення в іноземних державах: досвід для України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 118 (1).
6. Кострубіцька А. В. Особливості державного регулювання діяльності інтернет-засобів масової комунікації у Європейському Союзі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 16. С. 75–79. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd\\_2016\\_16\\_18/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_16_18/) (дата звернення: 10.05.2019).
7. Російські санкції свідчать про те, що Кремль не збирається зменшувати напругу, – Петро Порошенко. URL: <https://uatv.ua/rosijski-sanktsiyi-svidchat-pro-te-shho-kreml-ne-zbyrayetsya-zmenshuvaty-naprugu-petro-poroshenko/> (дата звернення: 10.05.2019).
8. Телевізійна мережа «RT». Офіційний сайт. URL: <https://russian.rt.com/about/> (дата звернення: 10.05.2019).
9. Телекомпанія «UATV». Офіційний сайт. URL: <https://uatv.ua/about/> (дата звернення: 10.05.2019).
10. Al-Jazeera Admits to 'Unethical' Behavior Over Kuntar Party [Video]. URL: <https://www.haaretz.com/1.5012103> (date of request: 10.05.19).
11. BBC. Learning English URL: [https://www.bbc.com/ukrainian/learning\\_english](https://www.bbc.com/ukrainian/learning_english) (date of request: 10.05.19).
12. Price, M., Haas, S., & Margolin, D. (2008). New Technologies and International Broadcasting: Reflections on Adaptations and Transformations. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (1). URL: [https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1155&context=asc\\_papers](https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1155&context=asc_papers) (date of request: 10.05.19).

**References**

1. Vachnadze, G. (1977). Antennas are directed to the East. Forms and methods of imperialist propaganda on the countries of socialism. 2nd ed., ext. Moscow: Politizdat. 240 p. (in Russian).
2. BBC won the case against the Russian channel RT. Retrieved from: [https://www.bbc.com/russian/uk/2015/09/150921\\_bbc\\_ofcom\\_rt\\_case\\_77/](https://www.bbc.com/russian/uk/2015/09/150921_bbc_ofcom_rt_case_77/) (in Russian).
3. Gresko, O. V. (2016). Broadcasting of Ukraine in International Communication: Monograph. Kyiv: Publishing and printing center «Kyiv University». 304 p. (in Ukrainian).
4. The Law of Ukraine «On the System of Incitement of Ukraine» dated 08.12.2015 № 856-VIII. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-viii/> (in Ukrainian).
5. Konah, V. K. (2014). Evolution of foreign language learning: experience for Ukraine. *Current problems of international relations*, 118 (1) (in Ukrainian).
6. Kostrubitskaya, A. V. (2016). Peculiarities of State Regulation of Internet Mass Media Activity in the European Union. *Investments: Practice and Experience*. 2016, 16, 75–79. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd\\_2016\\_16\\_18/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_16_18/) (in Ukrainian).
7. Russian sanctions indicate that the Kremlin is not going to reduce the tension, – Petro Poroshenko. Retrieved from: <https://uatv.ua/rosijski-sanktsiyi-svidchat-pro-te-shho-kreml-ne-zbyrayetsya-zmenshuvaty-naprugu-petro-poroshenko/> (in Ukrainian).
8. Television network «RT». Retrieved from: <https://russian.rt.com/about/> (in Russian).
9. TV company «UATV». Retrieved from: <https://uatv.ua/about/> (in Ukrainian).
10. Al-Jazeera Admits to 'Unethical' Behavior Over Kuntar Party [Video]. Retrieved from: <https://www.haaretz.com/1.5012103> (in English).
11. BBC. Learning English. Retrieved from: [https://www.bbc.com/ukrainian/learning\\_english](https://www.bbc.com/ukrainian/learning_english). (in English).
12. Price, M., Haas, S., & Margolin, D. (2008). New Technologies and International Broadcasting: Reflections on Adaptations and Transformations. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (1). Retrieved from: [https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1155&context=asc\\_papers](https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1155&context=asc_papers) (in English).

Стаття надійшла до редакції 14.05.2019.

---

**Джолос О. В. Развитие и трансформация функций инновационного вещания в современных условиях**

В статье проанализированы, систематизированы и введены в научный оборот новые данные, касающиеся функциональных особенностей инновационного вещания. На основе данных о деятельности крупнейших мировых инновационных корпораций выделены основные функции деятельности инновационного вещания. Полученные в ходе исследования результаты дополняют уже известные факты о специфике функционирования инновационных корпораций. Определе-

ние основных функций иновещания поможет усовершенствовать действующую систему государственного иновещания Украины.

**Ключевые слова:** иновещание, мультимедийная платформа, пропаганда, контрпропаганда, иновещательная корпорация, национальные интересы, функция.

**Dzholos O. Development and Transformation of Foreign Broadcasting Mass Media in the Modern World**

**Research Methodology.** The article's research used the analysis of documentary source, comparative analysis, systemic and monitoring methods, a content analysis of foreign broadcasting mass media.

**Results.** Functionalities of foreign broadcasting mass media will depend on why it was established. The nature of its work creates such tasks: to promote the positive image of the state, to protect its own political and cultural interests, to support tourism, to deal with the negative perceptions in the society that can influence the way of life in the country. It also helps to consolidate relations with diasporas, to study the language and the culture, the values, ethics and spiritual qualities that motivate people at the deepest level and are the sources of the attitudes and behavior which provide the foundation of human society. So, on the basis of it there are five main functions of foreign speaking mass media: the defense of national interests, promotional activity, counter-narrative activity, educational activity and communication. Our arguments for the proposed classification relates to features of peculiarity of foreign broadcasting mass media, historical background and the content of foreign broadcasting mass media.

**Novelty.** The article analyses, systematizes and introduces new information of functionality of foreign broadcasting mass media and according to the world's largest mass media corporations. The obtained results supplement and expand well-known facts of specific features in such mass media companies.

**The practical significance.** The results of the study can be used to develop and improve the Ukrainian State foreign broadcasting mass media.

**Key words:** foreign broadcasting, a multimedia platform, propaganda, counter-narratives, a foreign broadcasting corporation, national interests, function.